

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ ТА ІНФОРМАЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

Факультет музичного мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії ХДАК

_____ **Василь ШЕЙКО**

(підпис)

ПРОГРАМА

ТВОРЧОГО КОНКУРСУ ДЛЯ ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ БАКАЛАВРА
для вступників на основі повної загальної середньої освіти та
спеціалізованої професійної музичної освіти, здобутої як в національних
спеціалізованих закладах освіти (музичних середніх спеціалізованих
школах-інтернатах та обдарованих дітей) так і в закладах спеціалізованої
професійної освіти (музичних училищах, училищах культури, мистецтв),
де після виконання освітньої програми випускникам присуджується
освітня кваліфікація молодшого спеціаліста

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 025 «МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО»

Освітня програма «АКАДЕМІЧНИЙ СПІВ»

Розглянуто і затверджено
на засіданні Ради факультету
музичного мистецтва
протокол № ____
від _____ 2022 р.

На дану освітню програму приймаються особи, які не мають хвороби голосового апарату.

Творчий конкурс проводиться з метою виявлення вступників, спроможних під час навчання в ХДАК досягти відповідного професійного рівня майстерності та отримати необхідні знання для подальшої творчої діяльності в галузі музичного мистецтва.

До складання вступних випробувань допускаються особи, які мають документ про підготовку відповідно до спеціальності 025 «Музичне мистецтво» за програмами вищих навчальних закладів I та II рівня акредитації, а також особи, які мають документ про повну загальну середню освіту і спеціалізовану професійну музичну освіту (здобуту в коледжах, училищах або у спеціалізованих музичних школах-інтернатах), відповідно до програм вищих музичних навчальних закладів I-II рівня акредитації. **Ці вимоги відповідають Стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво (с. 13 Пояснювальної записки), затвердженого Наказом МОН від 24 травня 2019 р. № 727.**

Під час випробування абітурієнт повинен виявити

Знання:

- основних практичних положень у сфері вокального виконавства;
- загальних засад співочого голосоутворення;
- гігієнічних правил поводження з голосовим апаратом;
- складових музично-виконавського аналізу художньо-вокального репертуару;
- основних принципів самостійної роботи над вокальним репертуаром;
- специфіки людського голосу та загальні уявлення про найголовніші етапи історичного розвитку вокального виконавства;
- основних етапів та принципів самостійної роботи над вокальним твором;
- стильових особливостей виконання вокальних творів, що відповідають певному історико-культурному контексту епохи, стилю, жанру (музика епохи бароко, рококо, класицизму, романтизму, імпресіонізму, експресіонізму, неокласицизму тощо);
- специфіки виконання вокальних творів сучасного репертуару;
- основних музичних термінів та понять, що зустрічаються в музичному тексті;
- функцій засобів виконавської виразності та принципи їх застосування;

Уміння:

- застосовувати практичні навички та теоретичні знання зі сфери вокального виконавства;
- здійснювати музично-виконавський аналіз вокально-педагогічного репертуару;

- застосовувати професійну термінологію вокального мистецтва;
- самостійно працювати над засвоєнням та розумінням музично-літературного тексту вокального твору;
- самостійно оцінювати відтворюване звучання свого голосу;
- самостійно і грамотно аналізувати нотний текст і виконувати напам'ять музичний твір;
- обирати належні технічні прийоми вокального виконання;
- використовувати різноманітні засоби співацько-виконавської виразності;
- виконувати вокальні твори різних жанрів та форм;
- втілювати художньо-образний зміст творів, сформулювати і обґрунтувати план виконавської інтерпретації;
- аналізувати і складати план виконавської інтерпретації твору;
- виконувати ансамблеву вокальну музику (дуети, тріо, квартети тощо для різних типів голосів);
- критично здійснювати самоаналіз та оцінювати власне і чуже виконання;

Наявність навичок:

- виконання вокальних творів на концертній естраді;
- застосування отриманих знань і вокально-технічних навичок у практичній фаховій діяльності;
- виконавського втілення власних творчих рішень під час створення вокально-сценічного образу;
- застосування професійної вокальної термінології;
- сольфеджування нотного тексту.

На період воєнного стану творчий конкурс проводиться в дистанційному режимі і складається з двох елементів:

- «**Виконавська майстерність**» - оцінка виконавської майстерності абітурієнта за відеозаписом виступу з виконавською програмою, який абітурієнт завчасно надсилає до приймальної комісії на електронну адресу rgi-kom@ic.ac.kharkov.ua;

- «**Основи теорії та історії музичного мистецтва**» – оцінка знань абітурієнта в режимі он-лайн в реальному часі (теоретичний елемент). Термін проведення (а також термін проведення консультації) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

Перший елемент творчого конкурсу – «**Виконавська майстерність**» – передбачає виконання:

- арія зарубіжного композитора XVIII - XXI ст.;
- арія вітчизняного композитора XVIII - XXI ст.;

- романс (вітчизняного або зарубіжного композитора) або українська народна пісня.

Вимоги до відеозапису виконавської програми. Відеозапис виступу з виконавською програмою, який абітурієнт завчасно надсилає до приймальної комісії перед початком творчого конкурсу, має бути зроблений без монтажу та спеціальних ефектів, а також якісним за звуковими й візуальними параметрами; в кадр має бути вміщений виконавець повністю в анфас; програма записується одним файлом; відео має бути підписано ім'ям та прізвищем виконавця, рік, програма, що виконується.

ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

Арії з опер

1. Белліні В. Арії з опер «Беатріче ді Тенда», «Пуритане»
2. Вебер К. Арії з опери «Оберон»
3. Верді Дж. Арії з опер «Бал-маскарад», «Симон Бокканегра», «Травіата», «Дон Карлос»
4. Гайдн Й. Арії з опер «Орфей і Евридика», з ораторії «Пори року»
5. Гендель Г. Арії з опер «Рінальдо», «Флавій», «Ксеркс»
6. Гулак-Артемівський С. Арії з опери «Запорожець за Дунаєм»
7. Деліб Л. Арії з опери «Так сказав король»
8. Доницетті Г. Арії з опер «Анна Бoleйн», «Дон Себастьян», «Любовний напій»
9. Лисенко М. Арії з опер «Наталка Полтавка», «Утоплена», «Чорноморці», «Тарас Бульба»
10. Моцарт В.А. Арії з опер «Весілля Фігаро», «Бастьєн і Бастьєнна», «Весілля Фігаро», «Викрадення з Сералія», «Милосердя Тіта», «Чарівна флейта», «Дон Жуан»
11. Россіні Дж. Арії з опер «Севільський цирульник», «Сорока-воровка»

Класичні романси та українські солоспівні

- «У лісі», муз. Е. Гріга, сл. Г. Андерсена
- «Стара мати», муз. Е. Гріга, сл. Н. Слонова
- «О, позабудь былые увлеченья», муз. і сл. Т. Котляревської
- «Дві рози», муз. С. Покрасса, сл. А. Д'Актиля
- «Зоре моя вечірняя», муз. Я. Степового, сл. Т. Шевченка
- «Нічого, нічого», муз. М. Лисенка, сл. народні
- «Серце поета», муз. Е. Гріга, сл. Г. Андерсена
- «Солов'їний романс», сл. та муз. А. Кос-Анатольського
- «До соловейка», муз. С. Людкевича, сл. П. Грабовського
- «За байраком байрак», муз. С. Людкевича, сл. Т. Шевченка
- «Коваль», муз. С. Людкевича, сл. І. Франка
- «Ой ти, дівчино, з горіха зерня», муз. С. Людкевича, сл. І. Франка

«Там, далеко на підгір'ю», муз. С. Людкевича, сл. П. Гаврилюка
 «Молитва за Україну», муз. М. Лисенка, сл. О. Кониського
 «Вечірня пісня», муз. К. Стеценка, сл. В. Самійленка

Українські народні пісні

«Вечір близенько»
 «В кінці греблі шумлять верби»
 «Гандзя»
 «Глибока криниця»
 «Грицю, Грицю, до роботи»
 «Де ти, доню, барилася?»
 «Добривечір дівчино»
 «Добрий вечір, зелена діброво»
 «Ішов козак потайком»
 «Їхав козак на війноньку»
 «Їхав козак за Дунай»
 «Йшла я по воду»
 «Закувала зозуленька»
 «Зелененький барвіночку»
 «Зацвіла в долині червона калина»
 «Зоре моя вечірняя»
 «Лугом іду, коня веду»
 «Місяць на небі»
 «Над річкою бережком»
 «Не щибече соловейку»
 «Ой, гаю мій, гаю»
 «Ой, за горою»
 «Ой на горі на високій»
 «Ой не ходи, Грицю»
 «Ой, у вишневому садочку»
 «При долині кущ калини»
 «Стоїть явір над водою»
 «Чом, чом не прийшов»
 «Шумить гуде дібровонька»
 «Якби мені черевики»

Другий елемент творчого конкурсу – **«Основи теорії та історії музичного мистецтва»** – передбачає перевірку загальнокультурного та музично-теоретичного рівню підготовки абітурієнтів в межах програм вищих музичних закладів освіти I-II рівнів акредитації, а саме:

- знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконував абітурієнт під час першого етапу;
- вміння проаналізувати виконані твори за емоційно-образним змістом,

формою, історичним контекстом написання;

- уміння проаналізувати вокально-виконавські особливості запропонованих творів;
- знання вокального концертного репертуару та його класифікацій за жанрами;
- знання методичної літератури з академічного співу;
- знання видатних виконавців вокального академічного мистецтва;
- знання основ вокальної техніки;
- знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи);
- базові знання теорії музики та сольфеджіо.

Другий елемент творчого конкурсу буде проведений в он-лайн режимі в реальному часі. Термін його проведення (а також термін проведення консультації) буде розміщено додатково на сайті академії (в розділі «Розклад вступних іспитів»).

Для складання другого елемента творчого конкурсу абітурієнт повинен мати технічні засоби, необхідні для участі в ньому в режимі он-лайн в реальному часі. Посилання та коди доступу до участі у конкурсі абітурієнт отримує заздалегідь на електронну адресу, вказану при надсиланні відеозапису виступу.

Загальна (за двома елементами творчого конкурсу) оцінка виставляється за 200-бальною шкалою оцінювання (від 100 до 200 балів).

Структура оцінки

за проходження першого елемента творчого конкурсу
«Виконавська майстерність»

№	Основні завдання першого елемента творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Виконання арії зарубіжного композитора XVIII - XXI ст.	1-35
2.	Виконання арії вітчизняного композитора XVIII - XXI ст.	1-35
3.	Виконання романсу (вітчизняного або зарубіжного композитора) або української народної пісні	1-30
Максимальна кількість балів		100

Структура оцінки

за проходження другого елемента творчого конкурсу
«Основи теорії та історії музичного мистецтва»

№	Основні знання та вміння, які перевіряються під час другого елементу творчого конкурсу	Кількість балів
1.	Базові знання теорії музики та сольфеджіо.	1-15
2.	Знання особливостей стилю і творчого доробку композиторів, твори яких виконував абітурієнт під час першої сесії	1-15
3.	Знання специфіки вокально-виконавської майстерності (теситури голосів, знання основ співочого дихання, голосоведіння тощо)	1-15
4.	Вміння проаналізувати музично-теоретичні (жанрово-стильову специфіку, емоційно-образний зміст, форму) та виконавські особливості виконаних творів	1-15
5.	Знання концертного та оперного репертуару видатних академічних співаків, специфіки жанрової класифікації вокальних творів	1-15
6.	Знання загальноприйнятої італійської музичної термінології (нюанси, темпи, динаміка, штрихи)	1-10
7.	Знання музичної літератури і творчості композиторів, загальновідомої методичної літератури та періодичних виданих в галузі музичного мистецтва в обсязі курсів вищих закладів освіти I-II рівня акредитації	1-15
Максимальна кількість балів		100

Абітурієнти, які отримали під час творчого конкурсу менше 124 балів, до участі в конкурсі щодо зарахування для здобуття освіти не допускаються.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ
АБІТУРІЄНТІВ, ЯКІ ВСТУПАЮТЬ ДО ХДАК
У 2022 РОЦІ
на спеціальність «Музичне мистецтво»**

Рівні оцінки	Критерії оцінювання
1. Початковий до 123 балів	Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу. Не має вокально-музичних здібностей, не володіє елементарними навичками співацького дихання, голосоведіння, вокального інтонування, не виявив знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Абітурієнт має значні вади голосового апарату та не в змозі виконати нескладні вокальні твори.

Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу.

	<p>Продемонстрував низький рівень володіння голосом (елементарний початковий рівень), навичками вокального інтонування, дихання, виявив початкові знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Відсутні музичні та вокальні здібності.</p> <p>Абітурієнт не виконав (не відповів) основні завдання творчого конкурсу.</p> <p>Володіє навичками академічного співу, голосоведення, дихання та співацького інтонування на початковому рівні. Має фрагментарні знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».</p> <p>Майже відсутні музичні та вокальні здібності.</p> <p>Під час виконання вокальних творів майже не справився з поставленими технічними і художніми завданнями, має значні вади у співі, не в змозі задовільно виконати вокальну програму.</p>
<p>2. Середній 124 - 149 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) деякі завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень володіння голосовим апаратам на дуже низькому рівні. Програма, що була виконана, не відповідає рівню рекомендованих вступними вимогами творів.</p> <p>Володіє навичками академічного співу, голосоведення, дихання та співацького інтонування на середньому рівні. Має слабкі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».</p> <p>Абітурієнт має недоліки співочого апарату, виконав нескладну вокальну програму на задовільному рівні.</p> <p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень володіння голосовим апаратом на середньому рівні. Програма, що була виконана, частково відповідає рівню рекомендованих вступними вимогами творів.</p> <p>Абітурієнт слабо виявив навички сольфеджування, продемонстрував слабкі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про його задовільний загальнокультурний рівень.</p> <p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання сесії творчого конкурсу, але продемонстрував рівень диригування та володіння голосовим апаратом на низькому рівні. Програма, що була виконана на інструменті, лише частково відповідає вимогам. Абітурієнт виявив слабкі навички сольфеджування, продемонстрував невпевнені знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва», що свідчить про його недостатній загальнокультурний рівень.</p>

<p>3. Достатній 150 - 175 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програми, що були виконані на інструменті не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив у цілому достатні навички читання нотного тексту з листа, має достатньо розвинутий та голосовий апарат, але не в повному обсязі продемонстрував наявність необхідних навичок виконання. Абітурієнт виявляє в цілому достатні знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».</p>
	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, але програма не в повній мірі відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички сольфеджування, має достатньо розвинутий голосовий апарат, виявляє добрі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».</p>
	<p>Абітурієнт виконав (відповів) основні завдання творчого конкурсу, програми, що були виконані, відповідають приймальним вимогам. Абітурієнт виявив добрі навички сольфеджування, має достатньо розвинутий голосовий апарат, володіє навичками цілісного комплексного аналізу матеріалу, здатний систематизувати та узагальнювати набуті знання, може самостійно виправляти допущені помилки, демонструє основні практичні навички та добрі знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва».</p>
<p>4. Високий 176 - 200 балів</p>	<p>Абітурієнт виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма повністю відповідають вимогам. Абітурієнт має високорозвинений голосовий апарат, проте виявляє деякі огріхи у відчутті форми, відтворенні художнього образу. На достатньо високому рівні продемонстрував знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Досить вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p>
	<p>Абітурієнт на високому рівні виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма повністю відповідає вимогам. Абітурієнт має високорозвинений голосовий апарат, проте виявляє дрібні огріхи у відчутті форми, відтворенні художнього образ. На високому рівні продемонстрував знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.</p>
	<p>Абітурієнт бездоганно виконав (відповів) усі завдання творчого конкурсу. Програма виконана на дуже високому художньому рівні та повністю відповідає вимогам.</p>

	Абітурієнт має високорозвинений голосовий апарат. На дуже високому рівні продемонстрував знання з «Основ теорії та історії музичного мистецтва». Вільно орієнтується в питаннях культурного та мистецького життя України та світу.
--	--

ЛІТЕРАТУРА

1. Антонюк В.Г. Вокальна педагогіка (сольний спів): підручник. Київ : ЗАТ «Віпол», 2007. 174 с.
2. Барська З. Гармонічне сольфеджіо на основі української музики. Тернопіль : Навчальна книга-Богдан, 2017. 80 с.
3. Бодак Я. Історія західноєвропейської музики від найдавніших часів до XVII століття: навчальний посібник / редакційна колегія : Я.Кеньо, З.Лельо, Б.Пиц. Дрогобич: Коло, 2017. 280 с.
4. Верещагіна О., Холодкова Л. Історія української музики ХХ століття : навч. посіб. К. : Освіта, 2008.
5. Гладишева А.О. Сценічна мова: дикційна та орфоепічна нормативність: навч. посібник для студентів мистецьких вузів та учнів дитячих шкіл мистецтв. К. : Мистецтво, 1996. 203с.
6. Гнидь Б.П. Історія вокального мистецтва : підручник. Київ : НМАУ, 1994. 320с.
7. Зарубіжна музична культура ХУІІ - ХХ ст.: тематичний збірник наукових праць / Гол.редактор М.Черкашина. К.: «Компас», 1991. 160 с.
8. Іванова І.Л., Куколь Г.В., Черкашина М.Р. Історія опери : навч. посіб. К. : Музична Україна, 1998. 247 с.
9. Кияновська Л. Українська музична культура. 2-е вид. Тернопіль, 2000. 316 с.
10. Павлюченко С. Елементарна теорія музики. К., 1980. 211 с.
11. Смаглій Г. Основи теорії музики: підручник для навчальних закладів освіти культури і мистецтв. Харків : Факт, 2005. 384 с.
12. Ярмо М., Ластовецький М., Каралюс М. Історія зарубіжної музики: організаційно-методичні матеріали до самостійної роботи студентів. Дрогобич: РВВ ДДПУ ім. І. Франка, 2016. 128 с.